

Groen Thurlede

Schiedamse Volkstuindersvereniging Thurlede

Jaargang 8, editie 4, winter 2024

De nieuwe bestuursinloop

Zondag 8 september vond de eerste inloop nieuwe stijl plaats. Omdat de traditionele inloop op de zaterdagochtenden nauwelijks leden trok, hebben we voor deze vorm gekozen. De bijeenkomst nieuwe stijl trok ongeveer dertig eigenaars van een twintigtal tuinen. Zij kregen ruim de tijd kregen om van gedachten te wisselen en antwoorden te krijgen op meergecompliceerde vragen.

De volgende onderwerpen zijn besproken:

- Diverse leden hebben aangegeven dat de zuidelijke ingang naar oost er verwaarloosd en weinig uitnodigend uitziet. In samenwerking met de Groencommissie wordt een verbeterplan gemaakt.
- De bosrand op oost en met name het pad moet beter onderhouden worden en een tuin is deels uitgebreid in dit terrein. Dit wordt gecontroleerd en doorgegeven aan de Groencommissie. Deze commissie organiseert ook de werkbeurten.
- Voorgesteld is om de jeu de boules baan 1,5 meter te verbreden, zodat twee partijen tegelijk gespeeld kunnen worden. Aan deze wens wordt tegemoet gekomen.
- Het jubileumfeest is destijds door het bestuur afgeblazen omdat onder de leden niemand bereid was deze te helpen organiseren. Zonder brede steun blijft het bestuur bij dit besluit.
- Er zijn diverse vragen gesteld over de verzekeringen, bijvoorbeeld over de te verzekeren herbouwwaarde van het tuinhuis. Het bestuur is hierover nog in gesprek met de verzekeraar.
- Tuinders klaagden over auto's die rondrijden zonder ontheffing en die hun auto in de grasstrook parkeren. Hier is sociale controle en elkaar aanspreken geboden.
- Een tuinder bood aan om zaken rondom de schouw te controleren. Dit aanbod wordt uitgewerkt.

Het bestuur zal ook in 2025 diverse inlooppiddagen organiseren. U wordt daarvan ruim van te voren op de hoogte gesteld via e-mail.

Jean van de Polder, secretaris

Welkom

Tuin 13 Ozan Kalkan
Tuin 60 Halil Karaaslan
Tuin 82 Rafal Stanienda
Tuin 168 Maaike Brouwer-van Hattem
Tuin 195 Janine de Jong
Tuin 238 Thomas de Boer

Nieuwe beschoeiing

Langs de Poldervaart en langs de sloot om Thurlede brengt Irado hardhouten beschoeiing aan.

Graf Piet Paaltjens

Langs de Poldervaart is de begraafplaats Beukenhof gesitueerd met de laatste rustplaats van de beroemde dichter en dominee Francois Haverschmidt, beter bekend als Piet Paaltjens (1835-1894). Wie eens het leven wil overdenken, raad ik deze plek aan met heggetjes rondom, een vaas met plastic rozen en een bankje. Neem een bundel met zijn gedichten mee. Ter inspiratie het eerste couplet van het gedicht *Drie Studentjes* uit 1853:

Daar waren eens zeven kikkertjes
Al in een groene sloot,
Toen kwam er een boer op klompen aan
En die trapte ze allemaal dood.

Kerstklaverjassen

15 december staat er een kerstklaverjas en jokermiddag op de agenda als afsluiter van dit jaar. Meer informatie via de e-mail.

Groen Thurlede

Woord vooraf

Welkom bij dit Themanummer. Het thema van dit blad is de "Poldervaart", waarlangs onze "Oostpoort" zo prachtig te bereiken is.

De oliebollenkraam staat er weer. Op weg naar Dirk streelt de geur mijn neus. Het suikergehalte in mijn bloed was vanmorgen veel te hoog. Dat maakt het passeren van de kar hachelijk. Ik vind die zoetigheid zo lekker. Jaloers omzeil ik de mensen, die likkebaardend op hun beurt wachten. Zij wel, ik niet. Nog mokkend verplaats ik de gezonde spullen bij Dirk van de schappen in mijn kar. Sla, koolhydraat-arm brood, de magere kaas ga zo maar door. Met mijn ogen dicht rond ik de opslagplaats voor koek en taart. Snel scannen en naar huis met de hoop een leuke kennis tegen te komen, die mij wat weet op te kikkeren. Thuis gekomen zie ik vanachter mijn bureau de kraam met wachtenden in volle glorie op het plein en besef: "Einde van het jaar, dus overdenken is een must".

Wat was het een slakkenjaar met al dat vocht. Alle verdediging-tactieken faalden. Ze hebben wat bier van me weggedronken en lachend namen ze de overige verdedigingslinies. Na veel her beplanten hebben we uiteindelijk wat boontjes, peultjes, prei, pastinaak en krootjes geoogst. De kas bleef overeind met andijvie, spitskool, sla, wat paprika's en een hele vracht tomaten. Eén van de drie appelbomen gaf maar appels. Geen peren, geen druiven. Aalbessen, zwarte bessen deden het goed. Onze kruisbessen – ik meldde het al – zijn gestolen. Toen ik in het najaar het huisje hoognodig moest verven, werd ik ongelooflijk tegengezeten door het weer. Regen, regen en weer een bui.

Waarom heb ik dan ondanks deze tegenslagen toch een tuin? Simpel: Een eigen stekkie buiten. Heerlijk in de eerst voorjaarszon zitten. Dan het groen zich weer zien ontworstelen aan de aarde. De ontluikende kleuren en in de zomer de warme flat kunnen ontlopen. Heerlijk, fantastisch toch. Zwijg ik nog over het zinvol buiten bezig zijn. En het staat onomstotelijk vast: "Een tuinder leeft langer dan een aan zijn leunstoel tegenover de TV klevende seksegenoot". Voor de mensen in de Thurlede-wachtlijst hoop ik dat ze snel kunnen toetreden tot de zwerm geluksvogels, die ons park mogen bevolken.

Jan van der Waal

Deadline lentenummer

Tekst en foto's met hoge resolutie mag je mailen naar jvdwa10@planet.nl. De redactie beslist of je bijdrage wordt geplaatst. De deadline voor het lentenummer is 15 februari 2025.

4	IJsvogelwand
5	Gedicht
6	Geschiedenis Poldervaart
7	Vogels op Thurlede
8	Kwartaalcolumn
9	Commissie Natuurontwikkeling
10-11	Activiteiten
12-13	Interview
14	Van het bestuur

COLOFON

Redactie

Ellen Boonstra-de Jong, Ben van den Broek, Rianne Collignon, Theo Reyman, Jan van der Waal, Wies van der Waal-van Noort

Drukker

Editoo B.V. Veenendaal

Omslag

Patrick van Huët

Redactieadres

jvdwa10@planet.nl. Groen Thurlede is een uitgave van de Schiedamse Volkstuindersvereniging Thurlede. www.volkstuinenthurlede.nl

Ijsvogels bij de Beukenhof: Een update

Tekst en foto's | Ben van den Broek

Het is een goed moment om een update te geven over de situatie van de ijsvogels bij de Beukenhof. In januari 2024 werden we namelijk opgeschrikt door het nieuws dat de ijsvogelbroedwand was ingestort door een omgevallen boom. Gelukkig bleef de schade beperkt, maar er moest snel actie worden ondernomen.

We maakten als vertegenwoordigers van de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging) een afspraak met de beheerder van de Beukenhof. Deze voelde zich medeverantwoordelijk voor de situatie. We spraken af om snel een afspraak te maken met hoveniersbedrijf Groentotaal A. de Boer over de versterking van de ijsvogelwand. De volgende dag bleek dat de ijsvogels al vroeg in het seizoen terug waren bij de broedwand. Daarom werden de werkzaamheden uitgesteld. De ijsvogels groeven een nestholte op een voor ons onzichtbare plek. Door hun gedrag te observeren - ik kwam er bijna dagelijks - viel op dat het aantal paringen afnam, een teken dat er waarschijnlijk werd gebroed. Door zware regenval mislukte dit echter. De ijsvogels startten een tweede broedpoging. Op 25 mei 2024 stortte de rechterzijde van de broedwand in door een omgevallen boom. Via de achterzijde van deze boom konden ze mogelijk nog bij hun nest komen. Hoewel ze duidelijk van slag waren, zagen we nog steeds twee ijsvogels.

Ondanks alles begonnen de ijsvogels aan een derde broedpoging en groeven ze een nieuwe nestholte, dit keer onzichtbaar vanaf de kijkwand. We hielden de broedwand goed in de gaten en zagen hoe de jongen uit de derde broedpoging regelmatig werden gevoerd, waarbij de visjes steeds groter werden, een duidelijk teken dat de jongen goed groeiden. Uiteindelijk zijn er minimaal drie jonge ijsvogels uitgevlogen, wat een succesvolle afronding van de derde broedpoging betekende.

Inmiddels hadden de ijsvogels een nieuwe nestholte gegraven en waren ze voor de vierde keer aan het broeden. Deze keer zijn er drie jongen uitgekomen en werden ze regelmatig gevoerd. Ik heb grote bewondering voor het doorzettingsvermogen en de overlevingsdrang van de ijsvogels.

Ter voorbereiding op het nieuwe seizoen in het voorjaar van 2025 is, na overleg met de beheerder van de Beukenhof besloten om de broedwand na het broedseizoen te renoveren. Allereerst is de omgevallen boom verwijderd, wat direct meer zicht gaf vanaf de kijkwand op de broedwand. Vervolgens is de broedwand versterkt met oude wortelkluiten (foto) en is er extra grond aangebracht aan de achterzijde om de stabiliteit verder te verbeteren. Zonder de betrokkenheid van de beheerder van de Beukenhof en het hoveniersbedrijf was de renovatie van de broedwand niet mogelijk geweest. Daarnaast heeft de Gemeente Schiedam, op mijn verzoek, de paden naar de kijkwand voorzien van verse houtsnippers zodat de wand beter te zien is.

Arme Tuindersvrouw

Jan van der Waal

Lieve schat, effe de voetjes in je nek
Je hebt nu uren niet bewogen
Ik heb dat kleine stukkie zo gezogen
Dan krijg je, jij ouwe gek
Iets heerlijk voor de lekk're trek

Elke dag is telkens weer
Stofzuigen een heilig moeten
Zwaar zuchtend laat hij zijn voeten
Zodra het kan weer ploffend neer.
De appeltaart bevat hem zeer.

Verticaal bewegen heeft hij afgezworen
Languit liggend op één oor
Brengh hij snurkend de dagen door
Van geen opdracht wil hij horen
Haar grip op hem ging straal verloren

Ze wordt stapelgek van zijn gegaap
Bidt elke dag gewender
Op de WC voor de kalender
Oh, Lieve Heer, wek tuinder Jaap
Wat eerder uit zijn winterslaap.

De Poldervaart: De Groene Levensader van Schiedam

Tekst en foto | Ben van den Broek

De Poldervaart, een eeuwenoud kanaal dat zich uitstrekt tussen de Schie ten zuiden van de Kandelaar en de Nieuwe Maas, vormt een stukje levend erfgoed in Schiedam.

Al in 1280 ontstond de Poldervaart, toen bekend als de 'Nuwe Vaert'. Dat was twee eeuwen voor Columbus Amerika ontdekte. Dit kanaal speelde toen al al een cruciale rol in de waterhuishouding van Delfland, een bijzonder bewijs van het ingenieuze waterbeheer van onze voorouders.

In die tijd liep de afwatering van Delfland richting de Maas via Schieland, wat regelmatig voor problemen zorgde: Schieland lag namelijk lager dan Delfland, met als gevolg overstromingen en spanningen tussen bewoners van de gebieden. De aanleg van de Poldervaart bood een oplossing en diende als afwateringskanaal voor de oostelijke ambachten van het Hoogheemraadschap van Delfland. Plaatsen als Vrijenban, Hof van Delft, Berkel, Kethel, en Pijnacker klinken ons vandaag de dag nog vertrouwd in de oren.

In 1587 vond een volgende mijlpaal plaats: de vervanging van individuele sluisen door één grote sluis, de Vijfsluizen. Een plek die nog steeds voortleeft, bijvoorbeeld in de naam van het nabijgelegen volkstuinencomplex. Bovendien werd er een sluis gebouwd waar de Poldervaart in de Schie uitmondt, waardoor schepen toegang kregen tot de waterweg. Dit maakte de Poldervaart tot een belangrijk knooppunt voor zowel waterbeheer als transport.

Niet alleen water, maar ook geschiedenis stroomde door de Poldervaart: in 1574 werd hier een felle slag geleverd tussen de Watergeuzen en een vlooteneid trouw aan de Spaanse regering in Brussel. Dit gevecht maakte de Poldervaart niet alleen tot een waterweg, maar tot een plek vol historische betekenis.

Gedurende de jaren veranderde de functie van de Poldervaart mee met de tijd. Het heldere water van de Nieuwe Maas werd via de Poldervaart naar Delft en Den Haag geleid, wat het waterpeil in het kanaal deed stijgen. Een doorbraak van de kade in 1903 bracht de omgeving echter flink in beroering: omliggende polders kwamen onder water te staan en brachten een chaotische overstroming met zich mee.

Met de opening van de Nieuwe Waterweg kwam er een eind aan de waterinlaat bij Vijfsluizen in 1958 door toenemende verzilting van de Nieuwe Maas. In 1965 werd vanwege de slechte staat van de kades besloten de Poldervaart af te sluiten. Een jaar later werden de sluiswerken gesloopt en leek het verhaal van de Poldervaart voorbij.

Tegenwoordig heeft de Poldervaart een nieuwe rol. Na restauraties na 2010 zijn de oude sluisen deels hersteld en teruggebracht naar hun oorspronkelijke staat. Het kanaal biedt nu een prachtige route voor ontspanning en recreatie. Het water, de historie en de serene omgeving trekken wandelaars en fietsers die genieten van dit stukje Schiedams erfgoed, waar verleden en heden moeiteloos in elkaar overgaan.

Merel *Turdus merula*

Ben van den Broek

<http://benvandenbroek.blogspot.com/>

De Merel was vroeger een echte schuwe bosvogel maar voelt zich nu helemaal thuis in uw tuin. Regenwormen, slakken en insecten zijn het hoofdvoedsel en vanaf de late zomer worden er ook bessen en vlezige vruchten gegeten. Gelukkig eten ze ook fruit waar u ze mee kunt lokken. Een merelnest in uw tuin is natuurlijk een prachtig item om te volgen als tenminste een Ekster er geen einde aan maakt. Gelukkig hebben ze meerdere broedsels per jaar om de verliezen weer goed te maken. De Merel kent vele verschillende roepen. De contactroep is een fijn, rollende 'rrieh'. Bij opwinding is er een diepe 'dack'. Afgezien van de noordelijke populaties zijn merels meestal geen trekvogels. Ze vormen geen groepen zoals bijvoorbeeld Spreeuwen dat doen. De alarmroep is een gedempte 'djoek' of een hardere 'dack dack dack', langer overslaand 'taktak derriegie doek-doek' of luid schreeuwend 'tieks tieks tieks'. Zijn zang is welluidend, een melancholisch fluiten, welke relatief langzaam is met veel verspringende tonen. Ze hebben zich uitzonderlijk goed aangepast aan het moderne stadsleven. Ze behoren tot de talrijkste bezoekers van tuinen en voederhuisjes. De Nederlandse Merels zijn grotendeels standvogel en vertonen steeds minder neiging om weg te trekken. Met aanvulling uit Noord-Europa zijn Merels in trektijd en winter dan ook door heel Nederland te vinden. Wel worden voedselarme gebieden als schrale bossen of grootschalig cultuurland soms tijdelijk verlaten en wellicht voor bijvoorbeeld nabijgelegen bebouwing verruild. Doortrek vindt in het voorjaar vooral tussen half maart en eind april plaats, in het najaar van half september tot half november. Verplaatsingen, al dan niet na vorst en sneeuw, kunnen echter tot diep in de winter aanhouden.

Eigenlijk was ik van plan te voet of op de fiets langs de Poldervaart te trekken, maar de buitentemperatuur geeft vijf graden aan en er waait een venijnige oostenwind. Nu ken ik de Poldervaart wel een beetje. Ik heb jaren in mijn kantoor tijd van huis (in Noord) naar het Schiedamse centrum gefietst en v.v. Het Beatrixpark betekende een rustpunt in mijn 'harde' werkzame leven.

De brede Poldervaart heeft voor mij iets magisch. Het brede, zacht kabbelende water dat de Jeneverstad doorsnijdt, wordt geremd door bruggen, dammen, enzovoort. Ik heb – vermoed ik – net als vele passanten een voorkeur voor een paar 'eigen hoekjes'. Zo werp ik telkens een schuine blik op de bank, die half verscholen in het groen bij de brede brug aan het begin van het Duivenpad staat. Een romantische plek voor verliefde stelletjes, hoewel zij misschien wat meer privacy op prijs stellen.

Een fraaie, rustige plek van heel andere orde, is het begin (of einde) van de vaart bij de Schie. Het is ruimtelijk en rustig; enerzijds de traag voorttrekkende schepen in de Schie en anderzijds de volslagen stilstand van het water in de afgedamde vaart. Ik kan er rustig een kwartier staan staren, afwisselend kijkend naar het open polderlandschap en de doorgaande waterweg naar Rotterdam en Delft. Of om

het nog anders te zeggen; de stilte van de Kandelaar en de lonkende verte van het Windas. Er wonen

vrienden van mij in het Windas. Ze hebben als één van de weinige Schiedammers een tuin aan de Poldervaart. Ik prijs de gezellige drukte op het fietspad langs de vaart, ook al is soms oppassen geblazen. Laatst remde ik af voor een groep van zo'n dertig eenden, die mijn doorgang leken te belemmeren. Plotseling schoot er een wielrenner voorbij. De eenden stoven uiteen, veel sneller dan de rappe fietser. Overigens valt er op het water ook weleens wat te beleven. Wij hebben in onze berging op de tuin een opblaasboot, die 's zomers weleens door de kleinkinderen uit de kast wordt gehaald. Het is een lust om ze over de Poldervaart te zien roeien.

Natuurlijk is het niet allemaal pais en vree aan het lange Schiedamse water. Ben je vanuit Thurlede gezien het viaduct (met afbeeldingen van eenden en kikkers) gepasseerd, dan doemt daar het ziekenhuis op. Ik kom daar (on)regelmatig op bezoek. Waar ik minder vaak kom is de begraafplaats, de Beukenhof. Dat wil ik graag zo houden, want een combinatie van die twee instellingen zo dicht bij elkaar. Het leven en de dood. Het gebeurt allemaal aan de goeie, ouwe Poldervaart!

Thijs

Natuurlijke oevers: Een groen alternatief voor beschoeiing

Commissie Natuurontwikkeling en groenbeheer

Veel tuinders staan vroeg of laat voor de keuze om onderhoud aan hun beschoeiing te plegen, of die zelfs te vervangen. In plaats van een harde beschoeiing kan een natuurlijke oever een mooie en duurzame optie zijn. Niet alleen geeft het een zachte uitstraling aan de tuin, het biedt ook voordelen voor de natuur.

Waarom kiezen voor een natuurlijke oever?

1. Meer biodiversiteit: Een natuurlijke oever trekt insecten, vogels en kleine waterdieren aan. Planten langs de waterkant bieden beschutting en een habitat voor diverse soorten. Door een natuurlijke oever kunnen bijvoorbeeld kikkers (die slakken eten) gemakkelijker in de tuin komen.
2. Gezonder water: Planten langs de oever kunnen het water filteren (als je ruimte hebt voor een moeraszone). Daardoor vermindert de hoeveelheid voedingsstoffen die anders algenbloei kunnen veroorzaken.
3. Lager onderhoud: Een natuurlijke oever vraagt om ander onderhoud dan een harde beschoeiing, maar kan op termijn zelfs minder werk opleveren. Planten houden de grond vast, waardoor erosie afneemt.

Hoe leg je een natuurlijke oever aan?

Verwijder oude beschoeiing en zorg voor een geleidelijke overgang van het land naar het water. Kies geschikte - bij voorkeur inheemse - planten, zoals kattenstaart (*Lythrum salicaria*), watermunt (*Mentha aquatica*), moerasspirea (*Filipendula ulmaria*) of kruipend zenegroen (*Ajuga reptans*). Onderhoud vooral in de beginfase. Verwijder ongewenste planten af en toe en maai selectief om de groei van je oeverplanten te stimuleren. Een natuurlijke oever geeft je tuin een groenere uitstraling en ondersteunt de ecologie van het gebied. Het is een mooie kans om jouw slootkant een natuurlijk en duurzaam karakter te geven.

Contact

Mail de commissie natuurontwikkeling als je vragen hebt over de natuurlijke oever. De commissie heeft tegenwoordig een eigen e-mailadres: natuur@svthurlede.nl. Via dit adres kun je contact opnemen met de commissie natuurontwikkeling voor al je vragen over natuurvriendelijk tuinieren. Om de commissie haar werk zo goed mogelijk te laten doen, willen we jullie vriendelijk verzoeken om deze mailbox uitsluitend te gebruiken voor zaken die te maken hebben met natuurontwikkeling en natuurvriendelijk tuinieren. Voor algemene vragen over de vereniging, het tuinonderhoud of andere onderwerpen, kunt u terecht bij het bestuur via het gebruikelijke e-mailadres: bestuur@svthurlede.nl

Geschrokken tuinders

Vele tuinders schrokken van de vele bijen die zich ophielden bij de struikklimop aan het hoofdpad. In de herfst is deze klimop een waar lustoord voor bijen en andere insecten omdat hij ontzettend veel nectar produceert. In de winter vinden insecten er een schuilplaats. De besjes die in februari/maart verschijnen zijn een belangrijke voedingsbron voor vogels. Om tot bloei te komen moet de klimop op een plek staan met veel zonlicht en zet er ook niet te snel de snoeischaar in. Klimop wordt onderschat en misschien zelfs gezien als een vervelende plant omdat hij hard groeit. Gezien de vele voordelen voor de natuur is het de moeite waard om de struikklimop een zonnige plek te gunnen in jouw tuin.

Een zomer vol activiteiten en pak de agenda voor 2025 er alvast maar even bij

Oogstmarkt

Zaterdag 31 augustus was een heel zonnige dag, perfect voor de jaarlijkse oogstmarkt. Naast producten uit eigen tuin om te proeven kon je er ook wat dingen kopen, vooral jams, chutneys en ander ingemaakt spul. En imker Margreet was aanwezig om haar honing (deels van de bijen die op Thurlede staan) te verkopen, die potjes waren al heel snel uitverkocht! Verder waren er recepten om mee te nemen en was het vooral heel gezellig aan de kraam. Bezoekers van binnen en buiten onze vereniging wisten het marktje te vinden en wisselden tips, recepten en andere wetenswaardigheden uit.

We hadden zelfs een hele groep Aziatische jongeren op visite die vanuit Delft langs kwamen fietsen naar Rotterdam en door het aankondigingsbord op de Parkweg een kijkje bij onze kraam kwamen nemen. Zij waren die dag grootafnemers van de potjes honing en jam! Oogstmarkt dit jaar gemist? Zet 'm alvast in je agenda voor volgend jaar: zaterdag 6 september.

Bomenwandeling met Huib Sneep

Op zaterdagochtend 21 september wandelde een groepje tuinders met Huib Sneep over ons park. Huib is boom- en groenadviseur, en geen onbekende in Schiedam. De kern van zijn werk is het bedenken van innovatieve oplossingen om bomen gezond en mooi te laten zijn, juist ook in de stad. Direct bij het verzamelpunt (verenigingsgebouw) startte Huib al met een uitleg over hoe bomen groeien en wat je aan de vorm van bomen kunt zien. De deelnemers weten nu alles over het berkenbosje naast de kantine! En ook de notenboom op het grasveldje naast de kantine was een mooi leerobject. Samen met Huib werd er daarna een rondje over ons park gelopen, waarbij hij van alles vertelde over een aantal bomen die we tegenkwamen. Van een aantal tuinders waren er vragen over een of meer bomen op hun eigen tuin. Daar is de wandeling ook langs gegaan, en zij kregen van Huib antwoord op hun vragen en waar nodig ook adviezen. Het was een heel leuke en leerzame ochtend. We gaan kijken of we dit volgend jaar kunnen herhalen.

En verder nog dit jaar

Ons vaste contact voor snoeiadvies is helaas niet meer beschikbaar. Het rondje najaarsnoeiadvies dat we voor november gepland hadden, komt daardoor te vervallen. Voor volgend jaar gaan we op zoek naar een nieuw iemand die dit met ons wil doen.

Marleen Ebbelinghaus helpt op zondag 8 december van 14.00-16.00 tuinders op weg om een creatief winterstuk te maken. **Helaas is deze workshop inmiddels vol.**

Goed om te weten: we maken geen kerststukje: het winterstuk kun je de hele winter neerzetten en ervan genieten. Zij verzamelt vooraf allerlei mooie onderdelen die in de winterstukken gebruikt kunnen worden. Daarnaast kunt je ook takken en andere materialen van je eigen tuin meenemen. Marleen helpt je die middag om van alles samen een mooi stuk te maken.

Houd onze agenda en de oproepen in de gaten om een volgende keer snel aan te melden en bij de deelnemers te zitten.

Nog meer leuke dingen in het nieuwe jaar!

Voor 2025 maken we natuurlijk ook een mooie groenactiviteitenagenda. Een aantal activiteiten is inmiddels traditie, dus die komen zeker terug. Schrijf alvast in je agenda: maandag 21 april (tweede Paasdag) vroege vogelwandeling, zondag 25 mei plantjes/stekjes ruilmarkt en zaterdag 6 september oogstmarkt.

Workshop boetseren

In januari organiseert José de Bruyne (tuin nr 109) weer de workshop boetseren voor in je tuin. Misschien heb je al eens wat van haar gezien. Afgelopen jaar bood zij wat van haar werk te koop aan tijdens de oogstmarkt. Je krijgt de kans om met José zelf zoiets te maken! Je kunt denken aan beschermhoedjes voor op je plantentoppen, een vlindertafeltje, vogelwaterschaal, heksenhoedjes of insectenpotjes voor bv oorwurmen, of een leuk sier object om (op een stok) tussen je planten te zetten.

Op zondag 19 januari is deel 1 van deze workshop, waarbij je van klei zelf iets gaat boetseren, onder leiding van José. We doen dit van 13.30-16.00 in de kantine. Jouw werk wordt dan in de periode daarna door José gebakken in haar oven. Hierna kan deel 2 plaatsvinden, namelijk het glazuren. Dat doen we op zondag 16 februari, ook weer van 13.30-16.00 uur.

Voor deze workshops wordt een eigen bijdrage gevraagd van €20,- per persoon (voor de twee workshops samen). Meld je aan voor deze workshop via het mailadres communicatie.svthurlede@gmail.com. Je krijgt altijd een bevestiging van deelname van ons.

Leon Collignon zet schouders onder verandering Heemtuin in actueel Heemeiland

Tekst en foto's | Theo Reyman

Een goede buur van volkstuinpark Thurlede is het Heempark; de ideale plek om eens verder te kijken dan je eigen tuin. De Schiedammer die alles weet van de Heemtuin is Leon Collignon. Sinds februari is hij voorzitter van de Stichting Vrienden van het Beatrixpark. Leon Collignon begon ooit als vrijwilliger en als gids in de Heemtuin. Hij schreef in 2022 een beheerplan voor de Heemtuin, dat momenteel wordt uitgewerkt. Leon vertelt over de historie en de actuele ontwikkelingen.

“De Heemtuin is tegenwoordig echt een onderdeel van het Beatrixpark. Het viel een aantal jaren onder Irado. Met de kinderboerderij waren wij samen de kinderboerderij / heemtuin het Hoefblad, maar dat is losgehaald. Nu valt het weer direct onder de gemeente Schiedam. Zo'n honderd jaar geleden heeft Jacques P. Thijsse – bekend van de Verkade-albums - in Bloemendaal het initiatief genomen voor het oprichten van de eerste heemtuin.

Schiedam was landelijk ook koploper in het aanleggen van een heemtuin. In 1959 waren er minder dan twaalf in heel Nederland. Toen lag de Heemtuin aan de andere kant van het park. Daar heeft 'ie lang dienst gedaan totdat rijksweg 20 werd aangelegd. Het gevolg was dat de grond ging inklinken en de bodem daalde vanwege dat zware dijklichaam. Toen is besloten om de Heemtuin te verplaatsen.

De oorspronkelijke heemtuin is tegelijk met de aanleg van het Beatrixpark ontstaan. Met de opening in 1950 was ook de heemtuin al klaar. Het was op initiatief van tuinarchitect J.J.

Schipper; die had letterlijk groene vingers en hij had kijk op het educatieve gedeelte. Hij schreef figuurlijk stukken in tijdschriften om Schiedam bekend te maken met natuurbe-grippen.”

Landschapjes

Leon geeft aan waar het in een heemtuin eigenlijk om gaat. “In een heemtuin groeien planten en leven dieren, die thuis-horen in het gebied waar de tuin ligt. Onze tuin ligt in Zuid-Holland, dus wij bootsen hier het Zuid-Hollandse landschap na, met name de inheemse beplanting. De huidige heemtuin heeft een oppervlakte van 2,25 hectaren. Het was lange tijd een tuin die bij zonsondergang werd afgesloten. Sinds 2013 is de tuin openbaar toegankelijk. Er is ook een pad aangelegd over de tuin en er is een nieuwe brug gekomen. Het park is meer betrokken bij de rest van het Beatrixpark. We hebben een soort van landschapjes nagebootst. Vroeger had je de kruidentuin. Die is verplaatst naar een ander stuk. Je hebt het bosgedeelte. Nu kennen we het hooilandgedeelte, het vijver-gebied en het griend. Zo heeft elk gebied zijn eigen biotoop en vegetatie.”

Is de Heemtuin bekend bij de Schiedammers? “Het is wisselend. De oudere Schiedammers kennen de Heemtuin zeker wel, maar de jongere generatie ziet de Heemtuin niet meer zo als heemtuin, omdat het bij het park is getrokken. Daarbij komt dat de Heemtuin de laatste tien, vijftien jaar is verwaarloosd. Vandaar dat ik ook een beheerplan heb geschreven om dat tij

te keren. Alle werkzaamheden worden nu gedaan om de Heemtuin een nieuw elan te geven.”

Op een eiland

We speken tegenwoordig over een heemeiland. In het Beatrixpark hebben we het centrale eiland, het moeraseiland en dit is het heemeiland. Niet iedereen schrijft zomaar een plan voor een heemtuin. “Dat klopt. Ik ben hier zo’n dertig jaar actief. Ik heb hier alles zien komen en gaan. Van kinds af aan heb ik groene vingers. Ik ben geïnteresseerd in alles wat groeit en bloeit en heb in de praktijk het werk geleerd. Ik ben sociaal werker en organiseer sociaal-maatschappelijke projecten. Ik kan beide goed combineren. Het leukste is als ik het samen kan doen; een evenement in het park.

Voor de jongere generatie mag wel wat meer gaan leren over de Heemtuin. Vandaar dat de Heemtuin ook toekomstbestendig wordt gemaakt. Een aantal elementen zal niet terugkeren. Wat is er gebeurd? In de loop van de tijd zijn er elementen toegevoegd, maar de oppervlakte van de tuin is niet groter geworden. Dus je krijgt meer elementjes op dezelfde oppervlakte, die elkaar gaan verdringen. Sommige komen niet goed uit de verf. Dat zie je bijvoorbeeld bij de boomgaard. Daar zijn allemaal fruitbomen neergezet, vrij dicht op elkaar en het is een donkere plek geworden. Die komen helemaal niet goed tot hun recht. Ze zijn niet goed onderhouden, dus dat stukje gaat verdwijnen.”

Intussen gaat het werk van de Stichting Vrienden van het Beatrixpark gewoon door. Leon verklaart: “Als stichting adviseren wij. Wij signaleren en informeren en geven gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente. De gemeente geeft opdracht aan Irado en dat is de uitvoeringsorganisatie. Als de tuinen zijn opgeknapt kunnen we goede excursies organiseren. Het initiatief kan van scholen uitgaan of van onszelf. Bij de reacties merkt je dat de kinderen soms nog nergens van gehoord hebben. Als je ze weet te boeien krijg je goede vragen.”

Komen hier weleens mensen van de volkstuinten?

“Jazeker wel. Iedereen is welkom. Dat geldt zeker voor onze ‘goede’ burenen!”

De tuin van Wies

Het aankomende jaar zijn we van plan onze tuin anders te gaan inrichten, veel onderhoudsvriendelijker. Dit jaar hebben we zo weinig opbrengst gehad van de groentes in de bakken, en het fruit van de bomen/struiken. Daarom gaan de zes bakken die we midden in de tuin hebben weg. Op die plek in de tuin maken we een ronde heuvel met een diameter van ongeveer 2 meter. Dit doen we met behulp van het (ongeverfde) hout van en de aarde uit de bakken. Daar willen we een of drie stuiken bij/op zetten met mooie bladeren of bloemen. Tevens een bodembedekker die lang bloeit en eventueel een pompoen of courgette. Ook maak ik er plaats voor de bloembollen uit Lisse. In die plaats heb ik een deel van mijn jeugd doorgebracht.

Ook de wallenkant achter ons huisje willen we aanpakken. Hier zou een glooiende kant kunnen komen. We zullen er zitruimte voor moeten inleveren, maar dat hebben we ervoor over. De appelboom achter de kas, intussen veel te groot, moet helaas wijken. Wie weet kunnen we die op de plaats zetten van de appelboom die in het voorjaar is “verdronken”. De wortels daarvan hebben door de dikke kleilaag eronder constant in het water gestaan. De druif aan de achterkant heeft dit jaar werkelijk geen enkele eetbare druif geleverd. Ineens waren alle trosjes verdroogd. Zou de druif ook zijn “verdronken”? Of geïnfecteerd door?

De buitenkant van het huisje zal dit jaar moeten worden aangepakt. Dat laten we natuurlijk doen. We gaan niet meer op een ladder staan, op de knieën of bukkend nieuw hout aanbrengen of verven. Het belooft een flink proces te worden. We zijn aan het dubben over welk proces we het eerste aan gaan pakken. Wordt vervolgd.

Wies van der Waal-van Noord

Het doen en (soms) laten van uw bestuur

Jean van de Polder | secretaris

Het afgelopen kwartaal zijn weer vele zaken langsgelopen. Naast allerlei perikelen rond de taxatie en (soms gedwongen) verkoop van tuinen en een onverkoopbare tuin leest u hier een aantal zaken die ons hebben bezighouden.

Bestuur inloop

Zondagmiddag 8 september heeft de eerste bestuur inloop nieuwe stijl plaatsgevonden. We zijn van plan ook in 2025 meerdere malen een dergelijke inloopmiddag te organiseren. Een verslagje hiervan vindt u op pagina 2.

Interne verhuizers

Na diverse verzoeken om van tuin te ruilen, is besloten hiervoor een regeling te maken, mede omdat blijkt dat enkele nieuwe leden een willekeurige tuin kochten om binnen te komen met de verwachting daarna de tuin te kunnen kopen die men eigenlijk wil en waarvan men gehoord heeft dat deze binnenkort vrij komt.

Gevaarlijke bomen

Nadat een grote, gezonde boom op oost op een mooie, rustige dag zomaar over de sloot op een huisje viel, is contact opgenomen met Irado met het verzoek om alle grote bomen in het Beatrixpark die direct aan de sloot staan te controleren en liefst te kappen. Naar onze mening zijn deze instabiel omdat ze aan de slootkant niet goed kunnen wortelen. Tot op heden heeft Irado nog niet gereageerd.

Najaarsshow

Deze grijsschouw heeft inmiddels plaatsgevonden, om te zien of tuinders de zaken die in het voorjaar niet orde waren, hebben hersteld. Voor het eerst is gewerkt met een speciaal ontwikkelde app, in plaats van formulieren. In totaal zijn er 159 overtredingen geregistreerd, verdeeld over 14 punten. Met enkele tuinders waar het een en ander nog niet orde is, blijkt het helaas op geen enkele manier mogelijk in contact te komen. Het bestuur gaat voortaan het lidmaatschap beëindigen van tuinders die niet reageren op e-mails, voicemail of ouderwets verzonden brieven.

Oud ijzer

Vrijwilligers hebben maar liefst 3 ritten gemaakt om alle bij de loods verzamelde oude metalen in te leveren. Dit heeft maar liefst 650 euro opgeleverd. Het bestuur heeft besloten deze opbrengsten voortaan apart in te boeken en te gebruiken voor speciale evenementen.

Slapende tuinen

Het bestuur maakt zich in toenemende mate zorgen over het afnemende gebruik van de tuinen. Vele leden hebben hierover geklaagd. Diverse weekend-rondes door bestuursleden op mooie zomerdagen leverden inderdaad een vreemd beeld op: er waren lanen waar maar een kwart of minder tuinen bezet waren! Onze voorzitter gaat er in een artikel op deze pagina nader op in.

Buddy's

Nieuwe leden krijgen gedurende het eerste jaar een 'buddy' toegewezen. Dit is een bestuurslid dat aanspreekpunt is voor allerlei praktische vragen waar men als nieuwkomer mee zit. Bovendien begeleidt het bestuurslid het proces van eventuele aanpassing van de tuin zoals in het koopcontract is vastgelegd. Denk hierbij aan het opknappen van tuin en/of huisje met de daaraan gekoppelde vervaldata.

Verzekeringsdiscussie

Eind september hebben we bezoek gehad van onze accountmanager van Zicht verzekeringen. Zij gaan de hoognodig hertaxatie van onze verenigingsgebouwen uitvoeren. Daarnaast is benadrukt, dat elke tuinder zijn huisje moet verzekeren op basis van herbouwwaarde. De waarde waarmee men rekent, is na doorrekening van elke huisjes, naar de mening van het bestuur veel te hoog. Hier moeten we nog uitkomen.

Automatisering administratie

Onze penningmeester Marco Pietersma besteedt veel tijd aan het digitaliseren en automatiseren van de leden-, wachtlijst- en documentadministratie. Een voorbeeld is het ter plaatse invoeren van schouwgegevens via een speciaal ontwikkelende app. In het volgend nummer van Groen Thurlede licht hij dit toe.

Slapende tuinen

Misschien vraagt u zich bij het lezen van de kop van dit artikel af wat slapende tuinen zijn? Het zijn tuinen die schijnbaar nauwelijks bezocht worden door de eigenaar of hun kinderen en waar de begroeiing en/of de staat van het huisje wijst op achterstallig onderhoud.

Er is altijd een klein aantal van deze tuinen geweest. We zien echter dat het aantal stijgt en we zoeken naar een verklaring. Het verschijnsel lijkt niet toe te schrijven aan de vergrijzing want de gemiddelde leeftijd van de tuinders daalt. Ook zien we geen onderscheid in de staat van onderhoud tussen de tuinen op de oost- en westkant van het complex.

Het bestuur krijgt regelmatig signalen van actieve tuinders. Zij klagen over burens die ze zelden zien en onkruid dat door de heg heen groeit. Ook vertellen ze over een gevoel van verlatenheid omdat er in de lanen soms maar een enkele tuin bezocht wordt. Een praatje kunnen maken met je tuinbuur speelt dus mee in een "fijne tuinbeleving".

Het bestuur moet de vitaliteit van de vereniging in de gaten houden. Als het aantal actieve tuinders daalt, dan heeft dat invloed op de levensvatbaarheid van de vereniging. Een van de gevolgen kan zijn dat dit gaat opvallen bij onze huurbaas, de gemeente Schiedam en dat de honger naar bouwgrond ze op de gedachte zou kunnen brengen om een deel van ons complex te ontruimen voor woningbouw.

Wij willen dat voor zijn en beraden ons op maatregelen om hier verbetering in te brengen. De bestaande statuten en het huishoudelijk reglement bieden nauwelijks mogelijkheden om dit verschijnsel aan te pakken. Het enige wat we kunnen doen is de tuinders wijzen op de onderhoudsplicht. De ervaring leert dat deze tuinders deze aanwijzing even serieus nemen, maar zich daarna niet meer laten zien.

Met de nieuwkomers vindt een intakegesprek plaats en hen wordt verteld dat we aan passieve tuinders niets hebben. Wij krijgen dan de meest hemelse beloften over extreem enthousiaste groene vingers. Helaas, vaak binnen 1 jaar vallen ze door de mand en blijft er niets over van de gedane belofte. Voor zover we kunnen inschatten hebben we een groep van ongeveer tachtig actieve tuinders, dit is ongeveer een derde van de 250 tuinders. Mochten er leden zijn die denken hiervoor een goed advies paraat te hebben, stuur dan een berichtje naar het bestuur.

Henk Steenberg, voorzitter

Tuin 57 heeft nieuwe bewoners

De vorige bewoner - Ben van de Broek - onze hoffotograaf vond het tuinonderhoud te zwaar worden. Hij blijft bij Thurlede betrokken. Gelukkig maar. Een Groen Thurlede zonder een Ben - foto is ondenkbaar.

De nieuwe bewoners Yvon en Bert Nuijs dragen de dierenwereld ook een warm hart toe. Vlinders en insecten varen er wel bij. In mei werd de tuin betrokken met direct al ideeën over de aanleg van een insecten - en vlindertuin. De vruchtbomen - Ben lokte daar fotogenieke vogels mee - laten ze staan. Tot dusver de grootste klus was het weghalen van bamboe. Vooral de wortels zijn een crime. Hij heeft 20 kruiwagens keiharde wortelbonken afgevoerd. Losgewrikt met een smalle, scherpe spade. Daarna een goed gelukt grasveldje aangelegd. Er kwam een nieuwe heg, planten zijn verwijderd en nieuwe gezet. Bovendien gaat hij het huisje aanpakken. Hij neemt Yvon mee in zijn enthousiasme. Samen overleggen ze: "Hoe verder". Plannen zat. Ze hebben de plek op Thurlede bewust aan dat laantje met die burens gekozen. En het bevalt op die plek uitstekend. Hij kent de burens en heeft hen al diverse malen geholpen.

Ze namen de tuin - Bert is 70 - om als de ouderdom echt toeslaat en ze naar een appartement moeten verhuizen een eigen plekje buiten te hebben. Daarom maken ze een gebruiksvriendelijke tuin. Verder is hij van plan mee te gaan doen aan de Thurlede activiteiten en is altijd in voor een gezellig praatje. Hij heeft plezierige contacten met het bestuur gehad en is een verenigingsman. Als je bij hem langsgaat voor een praatje houdt dan wel je hand op je kontzak, behalve een grage fietser is hij ook een muntenverzamelaar. Na een zeer plezierig gesprek met Bert verlaat ik de kantine met de gedachte: Zonder meer een aanwinst voor onze vereniging.

Jan van der Waal

Jong Thurlede

De redactie wenst alle kinderen en alle tuin-
ders fijne feestdagen en een gelukkig 2025
toe.

Indien onbestelbaar: Laagland 7, 3121 TA Schiedam

Deze keer een fijne kleurplaat en
knutselen voor de vogels. Veel suc-
ces!

Je hebt nodig

Doppinda's, een grote stopnaald en een dun koordje, touwtje
of restje breikatoen.

Zo doe je dat:

Maak het koordje vast aan de naald. Rijg de doppinda's aan el-
kaar. Hiervoor prik je je naald door elke pinda. De pindaslinger
kun je zo lang maken als je wilt en er een poppetje van maken
kan natuurlijk ook. Hang het op een zichtbaar plekje in de tuin,
dan kun je naar de smullende vogels kijken.